

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

קכד א ב ג מ"י פ"י
מהל' מלוה וזה
הל' ג ד סגן לאון קצב
טושי"ע י"ד פ"י קצב סעף
א:

קכד ד מ"י פ"י הל' ג
טושי"ע שם סעף
ב:

קכו ה מ"י פ"י הל' ג
טושי"ע שם סעף א
בה"ג ודלא כהלל:

קכו ו מ"י פ"י טושי"ע
שם סעף ב:

קכז ז מ"י פ"י שם ועין
במ"מ סגן שם
טושי"ע שם סעף א וסעף
ב וע"ש בב"י:

קכח ח מ"י פ"י מהל'
גנובה הל' י סגן
לאון עה [אלל הפוסקים
השמיעוהו מטעם שכתב
הב"י בל"ח ס"ס תקנ"ן]:
קע ט מ"י פ"י מהל'
מלוה וזה הל' ט
סגן לאון קצב טושי"ע י"ד
ק"ס סעף ח:

קעא י מ"י פ"י הל' ח
טושי"ע שם סעף
ח:

קעב כ מ"י פ"י מהל'
מלוה וזה הל' י"א
סגן לאון קצב טושי"ע י"ד
ק"ס סעף ט:

הלוויני בור חטין ואני אתן לך לגורן אסור. דחיישין שמא
מתיקר אע"פ שאו אין רגיל להתיקר:
ולרית הלבנת בוותיה. ונראה להשתא קי"ל כ"י יתחך דלפילו
שאין לו אלא סאה ליה הימנו כמה כורין דצרייתא דרבי חייא

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

יכול להלות אלא כמו שיש לו וזה
אחר זה דוקא שרי ומיהו צהא מודה
ריב"ז דלפילו יתן לו ביחד ויאמר קני
זוה אחר זה שרי דדבר לח מסתמא
שופך ציחד ושרי כמה טיפין ומיהו
נראה דלון רגיל לדקק אלא לוקח
הרבה צבת אחת לרבי יתחך דלוחה
טיפה יכול להיות כנגד כל טיפה
וטיפה: **ב"י** חבורה המקפידין זה
על זה עוברין משום מדה ב'ו'. פ"י
מתוך שמקפידין צאין לידו כן דתנן
בפרק אין לדין (ב"ב כט. ו) ואמר
אדם לחצירו מלא לי כלי זה אצל לא
במדה פירוש שלא יזכור לו שום מדה
וקפידותן גורמת להם להזכיר כדי
שיהא מזכור יפה מה שמתייבז ליה
וכן משקל תנן (שם כח.) אין משגיחין
בפק מלאוים כל עיקר והם מתוך
שמקפידין שוקלים במלאוים אי נמי
אפי' ציד אסור להם לשקול כמו
במלאוים לפי שמדקדקים הרבה אע"ג
דשרי התם בטובה שאין אומן כשאינו
מקפיד וכן אסור להם לומר מלא לי
כלי זה אפילו בלא הזכרת מדה וכן
משמע מתוך פירש"י במסכת שבת
בפרק שואל (דף קמט. ו) וזה חבורה
שמקפידין זה על זה שאמר אחד
לחצירו מנה שלקמט גדולה תן לי
כמותה והוא שוקלם צידו: **משום**
בגין. פ"ח אס הוא אגוזים ושקדים
ודומה להם ואמר לקחת עשרים
אגוזים גם אני אקח עשרים או אחר
בשעה שנוטלה המתן עד שאשקול
הימנה ועד שאמדוד אורך הדגים
והקישואים והמנה הצילים והאגוזים
והשקדים שאתה נוטל שאתול גם אני
במשקלם ובמדתם ומנינם משמע שר"ל
אע"ג דשרי לומר לחצווי הרגיל אללו
תן לי עשרים אגוזים זהו לפי שאין
משמע שם שאתה שום קפידא על
המנין אלא שמודיעו שכל כך הוא

וקולץ לו דמים. כך וכך דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר
תנא דאם החולו נוטל חטין. והיינו דפרטינן והלא קפץ וכי החולו נמי
יעול דמים שקפץ דהא כמו אופיה וזו הוא: **מתני'** אצל אומר
הלוויני עד שיבא בני. דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בנאה

הלוויני בור חטין וקוצין לו דמים החולו נותן
לו חטים הוקרו נותן דמיהם והלא קצין
אמר רב ששת הכי קאמר יאם לא קצין
החולו נוטל חטין הוקרו נותן דמיהם:
מתני' ילא יאמר אדם לחצירו הלוויני בור
חטין ואני אתן לך לגורן יאבל אומר לו
הלוויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח
והלל אומר וכן היה הלל אומר ילא תלוה
אשה כבר לחברתה עד שתעשיה דמים
שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית:
גמ' אמר רב הונא יש לו סאה ליה סאה
סאתים ליה סאתים ר' יצחק אומר יאפי' יש
לו סאה ליה עליה כמה כורין תני ר' חייא
לסיועיה לרבי יצחק טיפת יין אין לו טיפת
שמן אין לו הא יש לו ליה עליה כמה
טיפין: והלל אומר: אמר רב נחמן אמר
שמואל הלכה כדברי הלל ולית הלכתא
בוותיה: וכן היה הלל אומר לא תלוה
אשה [וכו'] אמר רב יהודה אמר שמואל
זו דברי הלל אבל חכמים אומרים ילוים
סתם ופורעים סתם ואמר רב יהודה אמר
שמואל יבני חבורה המקפידין זה על זה
עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום
מנין ומשום לוין ופורעין ב"ש וכדברי הלל
אף משום רבית ואמר רב יהודה אמר
שמואל תלמודי חכמים מותרים ללוות זה
מזה ברבית מאי טעמא מידע ידעי דרבית
אסורה ומתנה הוא דיהבו אהדדי א"ל שמואל
לאבוה בר אידי הלוויני מאה פלפלין במאה
ועשרין פלפלין ואריך אמר רב יהודה אמר
רב מותר לו לאדם להלוות בניו ובני ביתו
ברבית כדי להטעימן טעם רבית וילאו
מילתא היא משום דאתי למסר: **מתני'** אומר
אדם לחצירו נכש עמי ואנכש עמך עמך
כל

(א) [לעיל מד' מו.], (ב) שבת
קמ"ח; (ג) [ל' שמשט
יע"ז]; (ד) שבת קמ"ח;
(ה) ג"ז שם; (ו) ל' מוספת;
(ז) עין במהש"ל; (ח) [פ"ג
דב"ה ע"ש].

לעוי רש"י
שרקל"ר. לבש.

מוסף רש"י
לא יאמר כ"י ואני אתן
לך לגורן. שמא יוקרו ויבא
לידי רבית (לעיל מו.). עד
שיבא בני או עד
שאמצא מפתח. אלו
שכרו נקטן למלוה ויכרסו
הוקרו, דרבית סאה בנאה
דכונן וכ"י ה"ל גוה לא
גורן (שם). המקפידים זה
על זה. שאין מוחלים
ומותרין זה לזה (שם)
קמ"ח. ומשום לוין
ופורעין ב"ש. דגור
כהו רבין שמא יכחוש (שם).
מותר לו לאדם להלוות.
מלוה בניו ובני ביתו.
המותרים על שלהם, דכיון
דהכל משלו אין כאן רבית,
כדי להטעימן טעם
רבית. שידע כמה קשה
(שם קמ"ח).

כ"י אצל כשאר לקחת כ"י גם אני אטול כ"י מנחה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי עובדא דחול כעין משא ומתן ואני נמי שרי
צ"י האי גוונא נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך האגוזים שאתה נוטל ואטול גם אני כמנינם וכן משא ומתן זה וזה וצ"י
אסור ועוד מפרש בה"ג אסור מנין צענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אלל רועה הרגיל וכו' צרייתא ב"פ אין לדין (ב"ב כט.) עד ואמר
תן לי עשרים צילים ועשרים אגוזים שכן דרך צה"ב להיות מונה בתוך ציתו עשרה אפרסקין כ"י רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום
מנין רש"י אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין דכי הוה נקיט מיניה שיתין והשתא נקט מיניה ארבעים לא לימא ליה
מלי ליה מנחה ונראה דהטעם כיון שצ"י לדקדק בנמנום החשבון אסור שאין זה כדרך צה"ב כי אין רגיל לדקדק בנמנום החשבונות
כעין זה וחומר גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק"י אגוזים בפרטה או אסור דלי חשבון של ק"י לא שייך לנמנום דמים אין נראה
שיהא אסור וסכום מקח פ"י בה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתא נקיט מיניה צדנקי לא לימא ליה מלא לי צדינר ונראה
שלא פ"י כן בשביל שיהא מותר אס לקח הימנו שוה דינר ציחד לומר הרי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לנמנום במילוי הדינר
דפשיטא דהא נמי אסור ומה שפ"י כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יומר לאסור שמוכר סכום המקח שלוקח עכשיו ו"ר"ח גרס במסכת
צ"ל סכום מקח במילתיה דת"ק סכום מנין במילתיה דרש"י אצל במוספת"א"ו כתוב כמו בה"ג אצל בספר שלנו כתוב סכום מדה במילתיה
דת"ק סכום מקח במילתיה דרש"י ואין נראה דלפי גרסא זו לא מצינו אסור מנין לא במשנה ולא בצרייתא וא"כ מני"ל לשמואל אסור
מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל:

ומשום לוין ופורעין ב"ש. אסור לומר לחצירו לשון הלוואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רואים
לומר כן לשון שאלה משמע דהדר צענייה ומחשב צלצו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיוקח להחזיר מיד ו"מ
די"ט לא קאי אלא אלוין ופורעין אצל עוברים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גול ואי אפשר לומר כן דבפרק שואל (שם דף קמט.)
מייתי אין התם לענין שבת: **ובדברי** הלל אף משום רבית. דוקא במקפידים (אסרי צ"ה) [אסר הלל] כדלמרינן בני חצורה המקפידים
אצל שאין מקפידים שרי אע"ג דבמתני' איירי בסתם בני אדם סתם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתתיקר ושוה יותר אלא משום
שכר הלוואה ורובן שרו אפי' במקפידין דמחלי על דבר מועט ונותנין שלא בתורת רבית ואפי' לא מחלי איכא לומר דטעמא דרבין דשרי
לפי שלא החמימו באיסור סאה בנאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפ"י בקוטרסר לעיל ואין להקשות כיון דסתם בני אדם מקפידין אמאי נקט
שמואל בני חצורה המקפידים ולא נקט בסתם בני אדם דנקט בני חצורה שרגילין ללוות זה מזה ואין נזכרים לדקדק כל שעה ועושין
צ"י כמנהגם בחול וגם אין נזכרים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין
ליזכר אע"פ שפ"י לעיל דלפילו ציד אסור לשקול בשר בני חצורה המקפידים ובמסכת צ"ה (דף כח.) שרי לעבד שאינו אומן התם לא
הוי כסתם בני אדם החשובין במקפידים דאין טעם מקפיד אלא הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דסתם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתנינן
דאסר הלל נוקי דוקא במקפידים דהא אמרינן בפרק שואל (שם דף קמט.) וכן אשה שואלת מחצירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה
הלוויני ופרכינן בגמרא שבת הוא לאסור ה"א בחול שפיר דמי לימא מתנינן דלא כהלל ומאי קושיא ה"א בסתם בני אדם דלא קפדי
והלל לא אסר אלא דוקא במקפידין:

מתנה בעלמא קא יהבי אהדדי. נראה דוקא דבר מועט שיודע צלצו שהיה נותן לו בלאו הכי ואפילו מתנה מועטת דוקא ב"ח:
ערב